

Om Havrens Forvandling til Rug.

Man har før troet, at enhver Plante, ligesom de andre levende Væsener, holdt sig indenfor de Sranfer, Naturen har sat for dens Liv, og at den fandt sig i at døe, naar det var den bestemt at skulle døe; man maa nu til at troe om igjen! Man pleiede forhen at saae Havren om Foraaret, lade den blomstre og bære Frugt om Sommeren og lade den døe bort om Efteraaret; nu maa man forlade denne Glendrian! Der kommer nemlig en Forening i Co- burg, som lærer os, at alt dette er „indskrænkede Men- nesse-Systemer“, og at Havren ikke alene opstaaer næste Foraar, men at den opstaaer som Rug; at den ikke alene gaaer ud over sit eget, men ogsaa ind i en anden Plantes Liv. Dette mærkværdige Natur- Phænomen er tidligere flere Gange bleven omtalt i adskillige af vore Blade, uden at der er bleven taget sonderlig Notice deraf, — men efterat det er blevet fremsat med en saa stor Suffisance og som en saa afgjort Kjendsgjerning, at det endog maatte være en Latterlighed at nære den mindste Tvivl derom, og efterat dette tydske Anathema over alle Tvivlere er blevet optaget i Havetidenden og i nærværende Tidsskrift: saa er det rimeligt at det vil finde Til- tro hos mange, der ere vante til med Urefrygt at opfange enhver Vind der blæser fra Tydskland, og som gjerne ville høste hvad de ikke have saact. Saa-

meget mere maae derfor Naturforskerne sole sig opfordrede til at gaae denne Mening imode, og yttre deres Anskuelser om en Sag, der alene horer under deres Forum. Jeg har derfor ikke ugjerne givet efter for den ærede Udgivers Opfordring til her i Tidsskriftet at yttre mig om denne Sag. — Og skal jeg da med faa Ord sige min Dom om denne eksempellose Forvandling, da maa jeg udtale det som min og Botanikernes inderste Overbeviisning, at den er en ligefrem Umulighed, og at Enhver, der for Alvor kan bekjende sig til en saadan Lære, maa være aldeles ubekjendt med Naturen og de Love, den følger. Jeg er altsaa en af dem, der høiligen „beklage, at Nogen kan troe paa en saadan Forvandling,“ — ikke fordi denne Bidsfarelse forresten synes at kunne medføre nogen skadelig Følge i sig selv, men fordi den, som en latterlig Fordom, er en Straffe mere for Dplysningens og en fornuftig Agerdyrknings Udbredelse.

Forresten paaligger det ikke denne Læres Modstandere at bevise dens Urimelighed; Bevistet maa føres fra dens Forsvareres Side, der dog ikke kunne forlange, at man skal troe hvad de ikke have beviist. Men det vil dog neppe være af Veien at bede Enhver den, der maatte troe, at det dog maaskee ikke var saa aldeles umuligt at denne Lære havde noget for sig, ret at betænke, hvad der dog egenlig ligger i den Paastand, at Havren kan for-

vandles til Rug. — Det hedder: Havren saaes seent paa Sommeren, og afbugges een, to eller efter Omstændighederne tre Gange for at den ikke skal skyde Blomster; derpaa gaaer den ud*), og næste Foraar seer man fra dens Rod fremskyde friske Rugstraae, der bære den skønneste Vintersæd. — Hvad er nu hermed sagt? — Først, at Havren, efterat være gaaet ud, igjen kommer til Live det følgende Aar; dernæst, at den kommer tillive som Rug, ikke som Havre; 3: ikke at den forandrer sin Natur og bliver f. Ex. fra eenaarig til toaarig e. d., — men at den aldeles taber sin Natur og antager en ganske forskjellig Plantes Natur; en Forvandling altsaa i den gode gamle Smag! Men intet i Verden er uden Grund, ogsaa denne Forvandling maa da have sin Grund; og hvad skal nu være Grunden? Ingen anden end den, at Havren saaes senere end sædvanligt og at den affkjæres før den gaaer i Blomst! — Det overlades til Enhver, der har lært at sammenligne

*) Forfatteren til den Notice, som er optaget i Lidskrift for Landøkonomie, 7 B. 3 S., S. 510, er ikke enig med sig selv; S. 510 siger han, at ikke alle Havrestubbene gaae ud, men nogle overvintre og forvanle sig til Rug; S. 511 taler han derimod om Havrens **døde** Stubbe og tørre Blade fra forrige Aar, som man kan skjelne fra de friske Rugstraae, der danne sig ved deres Rod. — Men det var ogsaa et ubilligt Forlangende, at Fremstillingen af en Urimelighed skulde være uden Urimeligheder.

Årsag og Birkning, som er noget bekendt med Naturforholdene, og som navnlig ved, hvad en sildigere Saacning og gren Afmeining pleier at bewirke hos andre Planter, at demme om Rimeligheden og Fornuftigheden af denne Slutning.

Nu vide vi ikke hvad denne Læres Forsvarere ville anføre for at retfærdiggjøre den (thi at de paa staae, selv at have seet det foregaae, er som bekendt intet Beviis). Vi kunne heller ikke ansee os forpligtede til at optænke en heel Deel urimelige Grunde, som de muligen kunne have i Baghaanden, for at gaae dem imøde og modbevise dem. Vel kan der gives dem, der ville paaberaabe sig den saakaldte „Kjendsgjerning,“ at Rug bliver til Heire eller den tamme Havre til Pur- eller Flyvehavre; men til dem hører vel neppe mere nogen tænkende og fordomsfri Landmand. Andre ville maastee sige, at det ikke er mere forunderligt at see Rugstraae paa Havrestubbe end at finde Uebler vorende paa Pæretæer; men for Alvor kunne de neppe paaberaabe sig denne Kjendsgjerning. Thi her foregaaer, og det er neppe ubekjendt for Noget, ikke nogen Forvandling; det er kun en Omplantning af en Green (Podeqvisten) paa et andet Træ; dette bliver uforandret og bærer sine Pærer som hidtil, medens kun den ipodede Green bærer sine eiendommelige Frugter. — Det er bekjendt, at man ved at affholde eenaarige Planter fra at blomstre kan gjøre dem toaarige. Saaledes er vor Vintersæd, Rugen og Hveden, oprindelig eenaarige

Planter; den eenaarige vellugtende Reseda (*Reseda odorata*) er ved Kultur endog gjort til en fleeraarig, halvbuskagtig Vært. Men noget saadant er det ikke man vil have gjort Havren til. Thi hos hine er den Plante, der kommer frem det næste Foraar, kun en Fortsættelse af den fra ifjor, og langt fra nogen ny og forskjellig Plante; den er fra eenaarig Rug bleven til toaarig Rug; den eenaarige Havre derimod vil man gjøre til toaarig Rug, og det blot ved at saae den sildig og affkjære den! Men ligesaalidt Nogen vil see Erter fremvore naar han slaaer sin Kløver, var det end 10 Gange, ligesaalidt vil han nogenlunde see denne Forvandling foregaae. Der kan ikke tænkes det mindste blot nogenlunde Fornuftige, som kan tale for den; den, som vil forsvare den, tilkommer det derfor at fremføre naturmæssige Grunde for den. Det er langt fra nok at han siger han selv har seet det, eller at han henskyder sig under tomme Deklamationer over den menneskelige Ufuldkommenhed og Naturens Urafsagelighed. Naturen er aldrig ufornuftig, og enhver Naturbegivenhed har sin almeenfornuftige Grund. Hvis Nogen sagde, at det var lykkedes hans Bestræbelser at gjøre Havren til en Vintersæd, vilde denne Paastand ikke vække megen Forundring; thi han lærte da en Ting som ikke ligger uden for det Naturliges Grændser. Men det maa gjentagende siges, at det er ikke det der læres, og hvad der læres overstiger menneskelige